ГЕОГРАФИЯДАН РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ОЛИМПИАДА, 2016 ж.
ЖАЗБАША ТУРДЫҢ ТАПСЫРМАЛАРЫ
10 - СЫНЫП

ТАПСЫРМА 1.

Сұрақтарға жауап беріңіз:

1. Егер ауданы 300 га болатын көл планда 60 см² алып жатса, планның сандық масштабы қанша болады?
2. Егер ұзындығы 5 км болатын өзен картада ұзындығы 1 м сызықпен көрсетілген болса, картаның масштабы қандай болады?
3. Масштабы 1: 50000 планда темір жол станциясы мен карьердің ара қашықтығы 4,4 см. Екінші планда бұл ара қашықтық 11 см құрайды. Екінші планның масштабы қандай?
4. Масштабы 1:5000 планда аралас орманның аумағы тік төртбұрыш пішінде, оның қабырғаларының ұзындығы 4,5 см және 6 см. Ал 1:2500 масштабтағы планда қылқан жапырақты орман пішіні квадрат түрінде және оның қабырғаларының ұзындығы 8 см. Жергілікті жерде қандай орман (аралас немесе қылқан жапырақты) көп ауданды алып жатыр және оның ауданы екіншісіне қарағанда қаншаға үлкен?
5. Осы сәтте Лондонда тал түс болса, одан шығысқа қарай 45 градуста орналасқан нүктедегі нақты уақыт қанша болады?

Бағалау өлшемдері:

1,2,3,5 сұрақтарға дұрыс жауап бергені үшін –0,5 ұпайдан (max-2 ұпай), 4 сұрақ бойынша ауданы көп орманды және оның ауданының дұрыс мәнін анықтағаны үшін-0,25 ұпайдан. (max-0,5 ұпай). ***Барлығы – 2,5 ұпай.***

ТАПСЫРМА 2.

Тізімде табиғаттың ерекше ескерткіші деп саналатын географиялық объектілер атауы келтірілген. Оларды пайда болу ерекшеліктеріне қарай екі топқа бөліңіз (әсерінен олар пайда болған табиғи күштің сипаты). Объектілердің қандай елдерде орналасқанын анықтап, олардың әрқайсысының неліктен тізімге кіргенін түсіндіріңіз. Жауаптарды төмендегі кестеге жазыңыз.

Әлемдік маңызға ие табиғи ескерткіштер: *Камарг, Пантанал, Килауэа, Ленкорань, Нгоронгоро, Окаванго, Памуккале, Гейсир, Стромболи, Эверглейдс.*

Объектінің атауы	Аумағында объект орналасқан ел	Объект туралы қосымша ақпарат
1- топ: ...... нәтижесінде қалыптасқан объектілер		
1.		
…		
2- топ: ......нәтижесінде қалыптасқан объектілер		
1.		
…		

Бағалау өлшемдері:

Әрбір топтың бөлінуінің негізін дұрыс анықтағаны үшін – 1 ұпайдан (max – 2 ұпай); табиғат ескерткіштері мен оның орналасқан елін дұрыс анықтағаны үшін - 0,5 ұпайдан (max – 5 ұпай); әрбір табиғи ескерткіштің тізімге кіруіне дұрыс негіздеме бергені үшін - 0,5 ұпайдан (max – 5 ұпай). ***Барлығы – 12 ұпай.***

ТАПСЫРМА 3.

Суреттен көріп отырғаныңыздай өзендердің кейбір атыраулардың пайда болуы ұқсас. Сіздерге ұсынылып отырған өзен атыруаларының атауын пайдалана отырып, оларды суреттегі сандармен сәйкестендіріп, кестені толтырыңыз. Географиялық және көзбен шолу дағдыларын пайдалана отырып, өзендерді 2 топқа бөліңіз: олардың қайсысы эстуарий және толықтырылған атырау тобына (А), қайсысы ысырылған атырау (Б) тобына жататынын анықтаңыз ?

1. лагуналар мен көлтабандарды толықтыру атырауы (тармақталған)
2. дұға тәріздес
3. шектемелі
4. қалақты (саусақ тәріздес)
5. эстуарий
6. тұмсық тәріздес
7. ингрессионды шығанақтарды толықтыру атырауы

№	А — эстуарий және толықтыру атыраулары	№	Б —ысырылған атырау

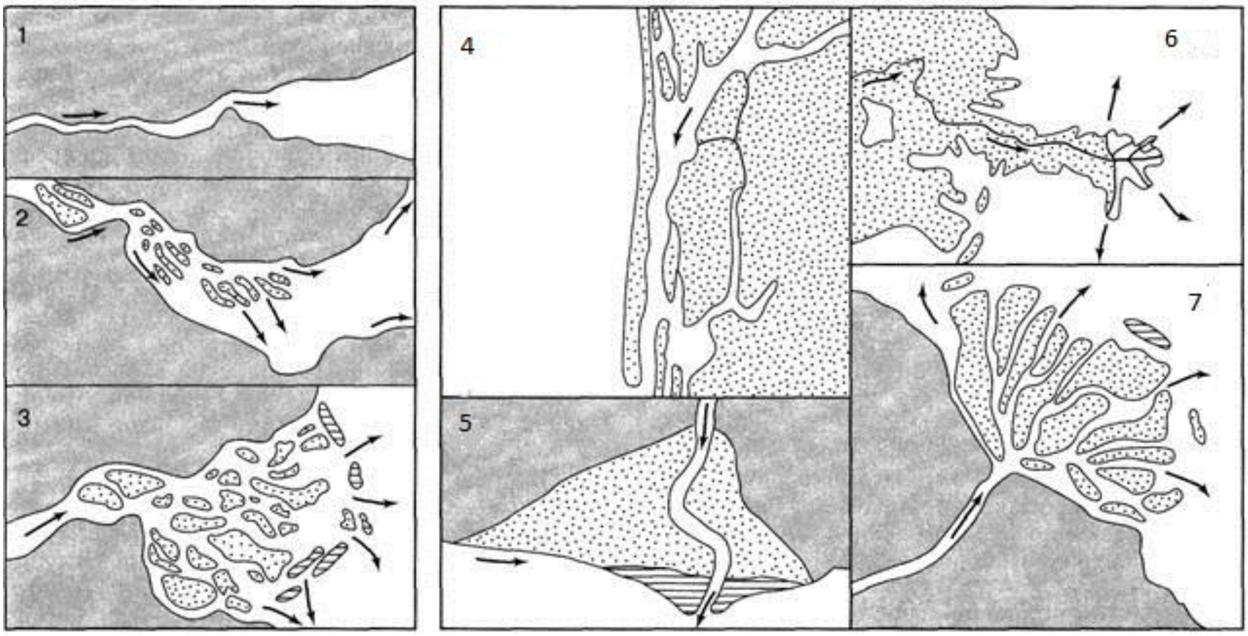

Бағалау өлшемдері:

Өзен атырауларының атауын сандық мәндермен дұрыс сәйкестендіргені үшін- 1 ұпайдан (max – 7 ұпай); топтарға дұрыс жатқызғаны үшін - 0,5 ұпайдан (max – 3,5 ұпай). ***Барлығы: 10,5 ұпай.***

ТАПСЫРМА 4.

Географиялық объектілердің атауы бойынша олардың Қазақстанның қандай аймақтарында орналасқанын анықтаңыз– *Индер, Шарын, Саран, Шемонаиха, Есіл.* Топоним қандай тілден шыққанын және оның не мағына білдіретінін анықтаңыз.

Бағалау өлшемдері:

Орналасқан жерін дұрыс анықтағаны үшін–0,5 ұпайдан (max – 2,5 ұпай); қай тілден шыққанын және оның мағынасын дұрыс анықтағаны үшін - 0,5 ұпайдан (max – 2,5 ұпай).

Барлығы: 5 ұпай.

ТАПСЫРМА 5.

Мұхит аралдары Тынық мұхитының оңтүстік-батыс және орталық бөлігінде орналасқан аралдарды біріктіретін әлемдегі ең ірі аралдар топтамасы. Аралдардың жалпы ауданы 1,26 млн км² құрайды. Географиялық жағынан Мұхит аралдары Меланезия, Микронезия және Полинезияға бөлінеді; кейде Жаңа Зеландияны бөледі.

Төмендегі сипаттама бойынша кестені толтырыңыз. Еске түсіру үшін мемлекет, оның астанасы және мәртебесі (басқару формасы) берілді. Дұрыс сәйкестікті көрсетіңіз

№ р/с	Мемлекет	Астанасы	Мәртебесі / Басқару формасы	Сипаттама
1				Бұл елде үш мемлекеттік тіл бар —ағылшын тілі, француз тілі және бислама
2				Ел 4 аймаққа, олар 22 провинцияға бөлінген. Мұхит аралдарындағы ірі елдердің бірі.
3				Тынық мұхитының оңтүстік-батыс бөлігінде, Меланезияда ірі атаулас аралдан және ұсақ аралдар тобынан тұрады.
4				Бұл мемлекет 607 ұсақ аралдан тұрады, соның ішінде тек 40 аралдың ғана көлемі едәуір.
5				Тынық мұхитының ең дамыған аралдық елдерінің бірі.Бюджеттік түсімдердің негізгі көзі- кедендік, порттық салықтар мен баж салығы
6				Әлемдегі барлық жартышарда бірден орналасқан жалғыз мемлекет (Францияның теңіздің ар жағындағы аумақтарын есептемегенде)
7				Аумақты Жаңа Зеландия басқарады. Әлемдегі тек күн энергиясын қолданатын ең алғашқы мемлекет.
8				Жер шарындапғы ең кішкентай тәуелсіз республика, ең кішкентай аралдық мемлекет және әлемдегі арнайы астанасы жоқ республика.
9				Тынық мұхиттың оңтүстік бөлігінде, Полинезияда, Тонга аралдарынан шығысқа қарай орналасқан Жаңа Зеландиямен бірге еркін ассоциядағы өзін-өзі басқаратын мемлекеттік құрылым. Жаңа Зеландия Корольдігінің құрамына кіреді.
10				Бұл елде қорғасын, мырыш, никель және алтын, сонымен бірге боксит пен фосфаттың үлкен қоры бар. Елдің астанасы Гуадалканал аралында орналасқан.

Мемлекет	Астанасы	Мәртебесі/ Басқару формасы
1) Соломонов аралдары	1) Палакир	1) Парламенттік Республика
2) Ниуэ	2) Нумеа	2) Конституциялық монархия
3) Токелау	3) Хониара	3) Францияның мұхиттың ар жағындағы ерекше әкімшілік-аумақтық құрылымы
4) Микронезия Федеративті шаттары	4) Ярен	4) Республика
5) Фиджи	5) Алофи	5) Парламенттік Республика
6) Вануату	6) Порт-Вила	6) Президенттік республика
7) Жаңа Каледония	7) Атафу	7) Конституциялық монархия
8) Науру	8) Потр-Морсби	8) Парламенттік республика
9) Папуа-Жаңа Гвинея	9) Сува	9) Конституциялық монархия
10) Кирибати	10) Оңтүстік Тарава	10) Конституциялық монархия

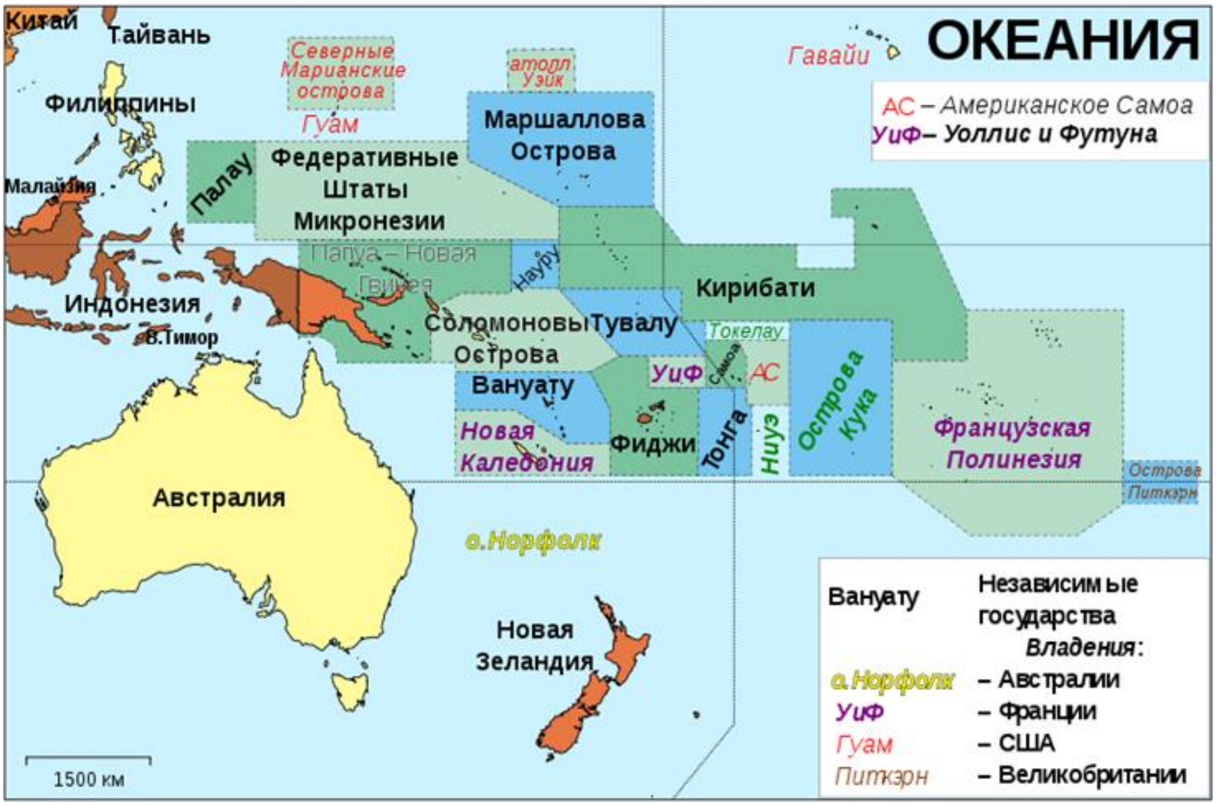

Сурет 2 – Мұхит аралдары мен Австралия картасы

Бағалау өлшемдері:

Берілген сипаттама бойынша елді дұрыс анықтағаны үшін - 0,5 ұпайдан (max – 5 ұпай); елдердің атауы мен оның астаналарын дұрыс сәйкестендіргені үшін –0,25 ұпайдан (max– 2,5 ұпай); мәртебесін (басқару формасын) дұрыс көрсеткені үшін - 0,25 ұпайдан (max– 2,5 ұпай).***Барлығы – 10 ұпай.***

ЖАЛПЫ: 40 ұпай

ТАПСЫРМА АЯҚТАЛДЫ!

РЕСПУБЛИКАНСКАЯ ОЛИМПИАДА ПО ГЕОГРАФИИ 2016 г.
ЗАДАНИЯ ПИСЬМЕННОГО ТУРА
10 КЛАСС

ЗАДАНИЕ 1.

Ответьте на вопросы:

6. Определите численный масштаб плана, если озеро площадью 300 га занимает на нем 60 $см^2$?
7. Определите масштаб карты, если речка длиной 5 км изображена на нем линией длиной в 1 м?
8. Расстояние между железнодорожной станцией и карьером на плане масштаба 1:50000 составляет 4,4 см. На втором плане это расстояние составляет 11 см. Каков масштаб этого плана?
9. Территория смешанного леса на плане масштаба 1:5000 имеет форму прямоугольника со сторонами 4,5 и 6 см. А хвойный лес на плане масштаба 1:2500 имеет форму квадрата со сторонами 8 см. Какой лес – смешанный или хвойный – имеет на местности большую площадь и на сколько?
10. Определите точное время пункта, расположенного восточнее на 45 градусов от Лондона, в котором на данный момент полдень?

Критерии оценки:

За правильный ответ на 1,2,3,5 пункты – по 0,5 баллу, по 4 пункту - за правильное определение преобладающего типа леса и точного значения – по 0,25 балла. ***Итого – 2,5 баллов.***

ЗАДАНИЕ 2.

В списке приведены названия географических объектов, считающихся уникальными памятниками природы. Разделите их на две группы по особенностям происхождения (характеру природных сил, под воздействием которых они сформировались). Определите, в каких странах расположены объекты, и поясните, почему каждый из них включен в список. Ответ оформите в виде таблицы.

Памятники природы мирового значения: *Камарг, Пантанал, Килауэа, Ленкорань, Нгоронгоро, Окаванго, Памуккале, Гейсир, Стромболи, Эверглейдс.*

Название объекта	**Страна, на территории которой расположен объект**	**Дополнительная информация об объекте**
Группа 1: объекты, сформированные …		
1.		
…		
Группа 2: объекты, сформированные …		
1.		
…		

Критерии оценки:

За верное определение основание для выделения каждой группы – по 1 баллу (max – 2 балла); за правильное соотнесение памятников природы и страны расположения – по 0,5 балла (max – 5 баллов); за правильное обоснование включения в список – по 0,5 балла (max – 5 баллов). ***Итого – 12 баллов.***

ЗАДАНИЕ 3.

Как вы заметили на рисунке некотрые дельты рек имеют схожие происхождения. Используя данные вам названия дельт рек соопоставьте их с цифровыми значениями на рисунках и заполните таблицу. С помощью географических и визуальных навыков разделите реки на 2 группы: определите которые из них относятся к группе эстуарии и дельты выполнения (А), а которые к группе дельты выдвижения (Б)?

8. дельта выполнения лагун и лиманов (ветвящаяся)
9. дугообразная
10. блокированная
11. лопастная (пальцевидная)
12. эстуарий
13. клювовидная
14. дельта выполнения ингрессионных заливов

№	А — эстуарии и дельты выполнения	№	Б — дельты выдвижения

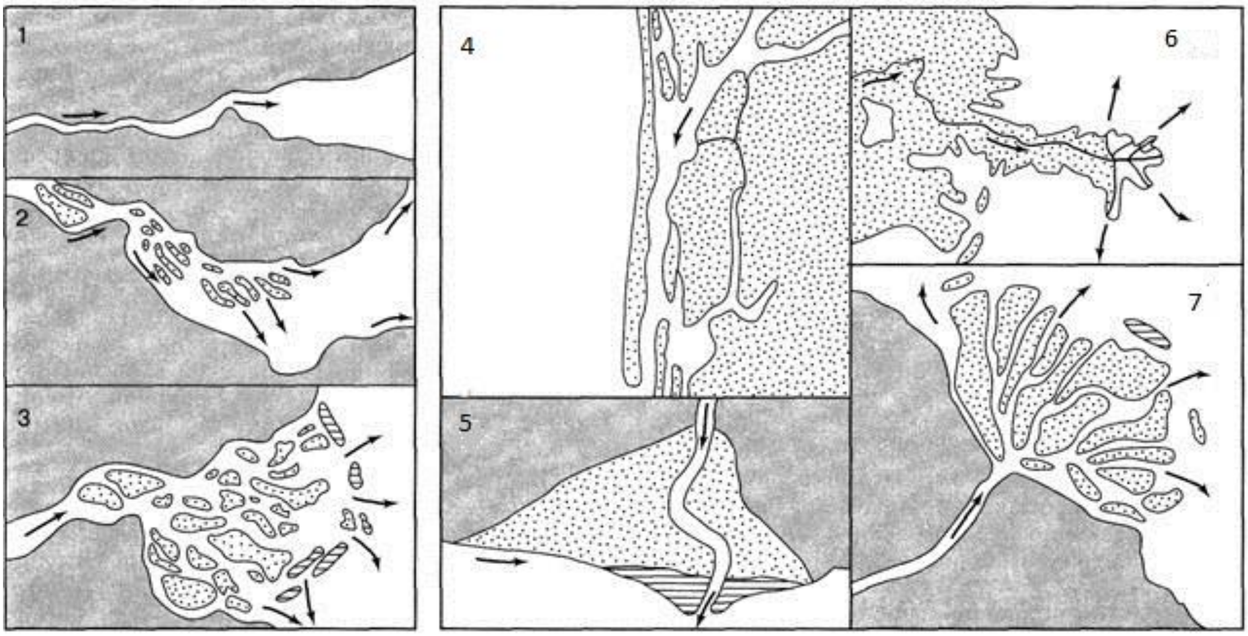

Критерии оценки:

За правильное сопоставление названий дельт рек с цифровыми значениями – по 1 баллов (max – 7 балла); за правильное отнесение к группам – по 0,5 баллов (max – 3,5 баллов). ***Итого: 10,5 баллов.***

ЗАДАНИЕ 4.

По названию географических объектов определите, в каких регионах Казахстана они находится – *Индер, Чарын, Сарань, Шемонаиха, Ишим*. Определите с какого языка происходит топоним и его значение?

Критерии оценки:

За правильное определение расположения – по 0,5 балла (max – 2,5 балла); за правильное определение языка происхождения и его значения – по 0,5 балла (max – 2,5 балла).

Итого: 5 баллов.

ЗАДАНИЕ 5.

Океания представляет собой крупнейшее в мире скопление островов, расположенных в юго-западной и центральной частях Тихого океана. Общая площадь островов составляет 1,26 млн км². Географически Океания подразделяется на Меланезию, Микронезию и Полинезию; иногда выделяют Новую Зеландию.

По следующему описанию заполните таблицу. Для подсказки даны перечисления государств, столиц и статуса (форм правления). Укажите правильное соответствие.

№ п/п	Государство	Столица	Статус / Форма Правления	Описание
1				В этой стране три государственных языка — английский язык, французский язык и бислама
2				Страна разделена на 4 региона, а те на 22 провинции. Одна из крупных стран в Океании.
3				Представлена крупным одноимённым островом и группой мелких островов в юго-западной части Тихого океана, в Меланезии.
4				Представляют собой государство, состоящее из 607 мелких островов, лишь 40 из которых имеют значительные размеры.
5				Является одной из самых развитых островных стран Тихого океана. Основные источники бюджетных поступлений — таможенные и портовые сборы и пошлины
6				Единственное государство мира, расположенное сразу во всех полушариях.(не считая Францию с заморскими территориями)
7				Территория страны находится под управлением Новой Зеландии. Является первым в мире государством, использующим только солнечную энергию.
8				Является самой маленькой независимой республикой на Земле, самым маленьким островным государством и единственной в мире республикой без официальной столицы.
9				Самоуправляемое государственное образование в свободной ассоциации с Новой Зеландией в южной части Тихого океана, в Полинезии, к востоку от островов Тонга. Входит в состав Королевства Новой Зеландии.
10				Страна имеет большие залежи свинца, цинка, никеля и золота, а также бокситов и фосфатов. Столица страны расположена на острове Гуадалканал.

Государства	Столицы	Статус / Форма Правления
1) Соломоновы Острова	1) Палакир	1) Парламентская Республика
2) Ниуэ	2) Нумеа	2) Конституционная монархия
3) Токелау	3) Хониара	3) Заморское особое административно-территориальное образование Франции
4) Федеративные штаты Микронезии	4) Ярен	4) Республика
5) Фиджи	5) Алофи	5) Парламентская Республика
6) Вануату	6) Порт-Вила	6) Президентская республика
7) Новая Каледония	7) Атафу	7) Конституционная монархия
8) Науру	8) Потр-Морсби	8) Парламентская республика
9) Папуа-Новая Гвинея	9) Сува	9) Конституционная монархия
10) Кирибати	10) Южная Тарава	10) Конституционная монархия

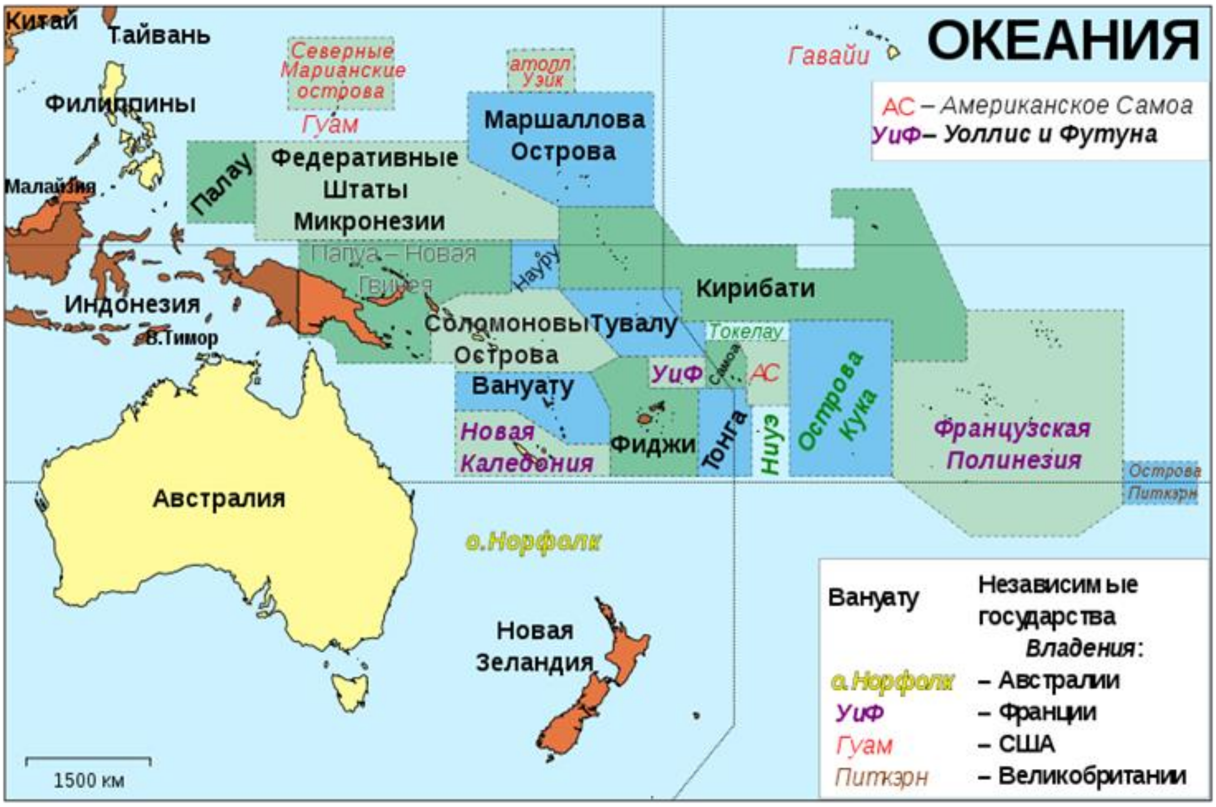

Рисунок 2 – Карта Океании и Австралии

Критерии оценки:

За правильное определение страны по описанию – по 0,5 балла (max – 5 баллов); за верно указанное соответствие названия стран и столицы – по 0,25 балла (max– 2,5 баллов); за правильное указание статуса (формы правления) - по 0,25 балла (max– 2,5 баллов).

Итого – 10 баллов.

ВСЕГО: 40 баллов

ЗАДАНИЯ ЗАВЕРШЕНЫ!